בתולה נשאת פרק ראשון כתובות ו.

מסורת הש"ס

ב) ס"פ ל"ב, ג) שבת קיח. כמורות כה. [ע"ש], ג) שבת פה. קנ. קיח: קיד. קכ: קלב. קמג. כמורות כה. סוטה לג: [גילה לו.], ד) נדה יח: סד:, ה) [ערך סבר], ו) [אב"ג דמלאכה שפ"ל לעופה אסור לר"ש היכא דלא ניחא ליה כלל ס"ל טרי טפי כ"ה הטסחא בתשובת רא"מ ס' לד], ז) רש"ל נזרם ומיהו, ח) [וכ' תוס' שבת מח: ד"ה מיחסן], ט) שיין לע"ב.

מוסף רש"י

מסוכריא דנזייתא. כגד כוכין בגרוח מכיס של חרס מפני שאין הנקב שוה (שבת קיא.) כרוח של מכיס שכוכין פכיטוחיה נעוות של בשמן ומטלטלין כדי שתתחוס הנקב יפה (בכורות כה.). אסור להדוקה. נקב משוס סחיטה, ואע"ג דלא קא מכוין לסחוט, אלמא לא ס"ל כר"ש בדבר שאין מתכוין (שבת קיא: וכעי"ז בכורות שם). מודה ר"ש בפסיק רישיה ולא ימות. כלומר אתחוך דאם בהתה זו בשבת ואינו רוצה שתמות, דכיון דלא אפשר שלא תמות כמתכוין תציב ליה, וכי אמרינן דבר שאין מתכוין מותר, כגון היכא דאפשר ליה בלא איסור, כגון גורר אדם מטה בפא ופפסל וכלבד שלא יתכוין לעשות חריץ, ואע"ג דאיכא למיחש דילמא עביד חריץ, כיון דלא מתכוין לכהי אתפשר לגריכה בלא חריץ, כי עביד נמי חריץ דהוי מלאכה גמורה לא מיחייב, אבל היכי דודאי עביד מודה (שבת יג.) וכיון דמהדק לה לא אפשר לה בלא סחיטה (בכורות כה.). נותנין לה ארבעה לילות. לשמש, ואפילו רואה אמרינן דם בתולים הוא (נדה סד.). עד שתחיה המכה. מכה בעולה, דכל זמן שמכה רואה דם מחמת תשמיש דם בתולים הוא (שם יא.). עד מוצאי שבת. והיא ניסת בכרכיני (שם סד:).

מוסרה הש"ס

א) [ע"ש], ב) [אב"ג דמלאכה שפ"ל לעופה אסור לר"ש היכא דלא ניחא ליה כלל סרי טפי כ"ה הטסחא בתשובת רא"מ ס' לד], ג) רש"ל נזרם ומיהו, ד) [וכ' תוס' שבת מח: ד"ה מיחסן], ה) שיין לע"ב.

עין משפט נר מצוה

בא א עופ"ע ס"ס סימן שכ סעיף יח:
בב ב ג מי' פ"ה מהל' מיפורי ביאה הל' יח יט ממג לאוין קיח (עופ"ע אה"ע סימן סג סעיף ג) ועופ"ע י"ד סימן קנב סעיף ג):

תוספות רי"ד

האי מסוכרייתא דנזייתא אסור להדוקה ביומא טבא ואפילו ר"ש מודה בהא דאביי ורבא דאמרי תרוייהו מודה ר"ש בפסיק רישי' ולא ימות. פי' המורה סחיטת נקב גיגית שמוציאים ממנו השכר וסותמים אותו בבלאי בגדים אסור להדוקה משום סחיטה. ואינו נראה כלל שפה שמשימים בנקב שמוציא ממנו מים או יין בלאי בגדים אין בו משום סחיטה שאינו מוכנין לא ללבנם ולא לקבל ממנו משקה ולאיבוד אדיל א"כ אמאי ליתסר. ור' נתן בעל הערוך פי' משום ר"ח ז"ל מטלית שמשימים על הגיגית לסתום פי' (ומפרקה) (ומהדקה) המטלית שם וזהו פתרון יפה. דודאי באותו המטלית קפיד אם תשרה. ג) ומה שסותם ממנו אסור משום מלבן שדומה לסותם בגדים שרויים. וזה שאנו משימין בברזא של חביות מתיר ר' נתן בפירוש מפני שהולך לאיבוד:

ג) מ' בערוך ערך סבר ה' דפיכם שם דאסור משום סחיטה דעתא ליה שיהו היין נתון הכל ע"ם ומשמע דאסור משום מפרק וצ"ע.

מאי מסוכרייתא דנזייתא אסור להדוקה כו'. פירש בקונטרס וכן ר"מ ובערוך[ב] נחד ליגנא וכן בסדר תנאים ואמוראים דאסור משום סחיטה וקשה לר"ת דהא סחיטה משום ליגון ולא שייכא בשאר משקים דכל דבר המלכלך את נוצעו כגון יין ושכר ושמן לא שייך ליגון בסחיטתו אלא דוקא במים ורמיה לדבר מדלא גזרינן בהו שמא יסחוט כמו גבי מים כדאמרינן נתלו קסרים (שבת דף קיג:) היה מהלך בשבת ופגע בחמת המים כו' היכי ליעביד ליגחות במיא אתי לידי סחיטה ותניא נמי בפרק חבית (שם דף קמז: ושם) ומסתפג בחלוגטית ולא יציאה בידו ומפרש בגמ' דאתי לידי סחיטה ובפ"ב דביצה (דף יח. ושם) אומר דלכ"ע אין מעבירין את הכלים ומפרש בגמרא גזירה משום סחיטה ואילו בפרק תולין (שבת דף קנט:) תנן מסננין את היין בסודרין אלמא לגבי יין לא גזרינן משום סחיטה ובריש המביא (ביצה דף ל.) נמי קאמר ליפרוס סודרא עליה ולא קאמר אתי לידי סחיטה והיינו משום דלא שייך ליגון אלא גבי מים והא דאמרינן בפרק מפנין (שבת דף קכח:) אם היתה נריכה שמן חבירתה מביאה לה בשערה ופריך והא אתי לידי סחיטה ומשני אין סחיטה בשער משמע דשייך סחיטה בשמן וכן בפ' נוטל (שם דף קמג.) ספוג אם יש לו בית אחיזה מקנחין בו ואם לאו אין מקנחין בו משום דאתי לידי סחיטת שמן הנבלע בו והיא סחיטה אור"ת דהויא משוס מפרק ואסורה כמו סחיטת זיתים וענבים והכא אומר ר"ת דליכא למימר דאסור משוס מפרק כיון שהנסחטו הולך לאיבוד [1]אע"ג דהוי פסיק רישיה וכן פירש בערוך דכל פסיק רישיה דלא ניחא ליה שרי ועיקר דאייתו מפרק כל התליר (זבחים דף לא: ושם) אליבא דר"ש מזלפין יין על גבי האיסור אע"ג דפסיק רישיה הוא דודאי מבכה הוא כיון דלא ניחא ליה בהאי כיצוי שרי ועוד מייתי דאיה מגולב הגזול (סוכה דף נג: ושם) דקאמר ר"א בר"ש ממעטים ענבים בי"ט פי' ענבי הדס ופריך והא מתקן מגא ומוקים לה בתמכוון לאמילה סבר לה כאתוה ופריך והא מודה ר"ש בפסיק רישיה כו' ומשני לא נריכא דאית ליה הוטענא אחריתי אלמא כיון דלא ניחא ליה ולא חייש בהאי מיקון שרי אע"ג דפסיק רישיה הוא ונראה לר"י דלא קשה מידי דאיכא למימר דאסור לסחוט בשאר משקה משוס ליגון כמו במים ומ"מ לא חיישינן בהו שמא יסחוט כיון שהטעם והריח נשארים בבגדים ומעט היה נהנה בסחיטתו ומצינן למימר נמי דאסור משוס מפרק ואף ע"ג דהוי פסיק רישיה דלא ניחא ליה אסור לכתחילה לר"ש כמו במלאכה שאינה נריכה לגופה ולאיות הערוך אינן ראיות דהכיא דמתיר ר"ש לזלף יין על גבי האיסים איכא למימר דמצוה שאני וכן הכיא דאית ליה הוטענא אחריתי איכא למימר דשרי משוס מצוה א"נ הכי פי' והא פסיק רישיה הוא דאית ליה הוטענא אחריתי והוא"ל וכן שרי לר"ש דשמא לא יטרח לה ומצא שלא מיקן כלי והלכך לאו פסיק רישיה הוא אבל לר"י אסור דשמא יטרח לה ואגלאי מילתא דכלי עבד ועל פי' הערוך קשה דתנן בפרק שמונה שרצים (שבת דף קז.) המפים מורסא בשבת אם לעשות לה פה חייב ואם להוציא ממנה ליתה פטור ודוקא משוס לערא פטור ומותר אבל אי לאו משוס לערא היה אסור אע"ג דלא ניחא ליה בפה כלל דאי ניחא ליה מן הפה כי לא מתכוין נמי חייב וכן מאנו של יד ליטול בה את הקוץ דשרי משוס לערא אבל אי לאו הכי אסור אע"ג דלא ניחא ליה כלל אבל קלא קשה אי פסיק רישיה דלא ניחא ליה אסור אמאי קאמר רב בפרק חבית (שם קמה.) כבשים שסחטן לגופן פטור ומותר הואיל וא"ל למיס היולאין והשתא אע"ג דא"ל היה להיות אסור ואור"י דמצינן למימר דדוקא כבשים שרי דהוי הנסחטו מהם כמו אוכלא דאיפרת ואין שם משקה עליו כדאמרינן דאפי' למימיהם פטור אבל אסור ועוד י"ל דבל דבר שאדם עושה במזיד לא שייך למימר שמא יסחוט דסבכרא הוא כיון דלעצת כן הוא עושה ולהכי גבי מסננין את היין לא חיישינן שמא יסחוט ואתיא שפיר האי דנדה מערמת וטובלת בבגדיה (ביצה דף יח.) וכן בפ"ח דיומא (דף עז:) ההולך להקביל פני רבו עוכר עד לואלו במים ולא גזרינן שמא יסחוטו לפי שלעצת כן הוא עושה [2]ועוד איכא למימר התם דמלוה שאני ובערוך פירש לשון אחר מסוכרייא דנזייתא סתימת גיגית של שכר אסור להדוקה דשמא תבטל הסתימה אצל הגיגית ויעשה כלי בשבת ואין נראה לר"י דהיכי דמי דאם בדעתו לבטל שם בשעת הנחה מאי פסיק רישיה שייך כאן מיד הוא עושה כלי דמתכוין לעשותו ואם אין בדעתו לבטלה שם א"כ לא הוי פסיק רישיה שיעשנה כלי וי"ל בדוחק שהוא מתכוין לבטלה ואינו מתכוין לעשות כלי ושייך ביה פסיק רישיה הואיל ואינו מתכוין לגמרי לעשות כלי[3]: **לעולם** רב בר"י ס"ל כו'. לשמואל נמי איכא לשטוי לעולם כר"ש ס"ל להך ליגנא דאמר דם מיפקד פקיד לפתח הוא צריך ולהך ליגנא דאמר חכורי מחכר לדם הוא צריך: [4]**מאי** לאו דאי לא בע"ל מצי בע"ל. דלמאי נקט עד מוצאי שבת אי לאו דאתא לאשמועינן דמני בעיל בשבת אע"ג דמשיר בתוליס דליכא למימר דנקט עד מו"ש לאשמועי' דבעינן לרופין דהא לא בעינן שיהו לרופין בדתניא בפרק בתרא דנדה (דף סד: ושם) מעשה ונתן לה ד' לילות מתוך י"ב חדש והכי פי' נותנין לה ד' לילות עד מו"ש שיבעול בכל לילה ויהיר מקלת בתולים עד מו"ש ואשמועינן דשרי להשיר בתולים בשבת ומשני לא לבר משבת ומוצאי שבת נקט לאשמועינן דבעינן לרופים והוה מני למיפרך מבריתא דפרק בתרא דנדה דמוכח דאפי' מפחרין אלא דפריך ליה מגופה דברייתא והא עד מוצאי שבת אדבעה לילות קתני וא"ת מעיקרא דמשני לבר משבת מה עלה בדעתו והא קתני בהדיא ד' לילות וי"ל דהוה ס"ד דהכי פירושו נותנין לה עד מוצאי שבת לבר משבת שהן בין הכל ד' לילות ואיהו פריך דמשמע דבעיל ד' לילות ומשני כשבעל וקמ"ל כמו שמפרש בתר הכי אע"ג דהוי פירלה דחוקה דהא אי חזיא תלינן בדם בתולין אפ"ה שרי:

מאי

מאי

מאי

או הלכה כר"ש [6](איתמר) בבי רב אמרי רב שרי ושמואל אסר בנהרדעא אמרי רב אסר ושמואל שרי אמר רב נחמן בר יצחק וסימניך אלו מקילין לעצמן ואלו מקילין לעצמן ורב שרי [5]והאמר רב שימי בר חזקיה משמיה דרב [7]האי מסוכריא דנזייתא אסור להדוקה ביומא טבא בההוא אפילו ר"ש מודה דאביי ורבא דאמרי תרוייהו מודה ר"ש [8]בפסיק רישיה ולא ימות והא אמר רב חייא בר אשי אמר רב הלכה כרבי יהודה ורב חנן בר אמי אמר שמואל הלכה כרבי שמעון ורב חייא בר אבין מתני לה בלא גברי רב אמר הלכה כר' יהודה ושמואל אמר הלכה כרבי שמעון לעולם רב כרבי יהודה סבירא ליה להך לישנא דאמר דם מיפקד פקיד מקלקל הוא אצל הפתח להך לישנא דאמר דם חבורי מיחבר מקלקל בחבורה הוא מתיב רב חסדא [9]תינוקת שלא הגיע זמנה לראות ונשאת ב"ש אומרים נותנין לה ארבעה לילות וב"ה אומרים [2]עד שתחיה המכה הגיע זמנה לראות ונשאת בש"א נותנין לה לילה הראשון ובית הלל אומרים עד מוצאי שבת [3]ארבעה לילות

במקלקל משוס דטעם שניהם דפטורין בשאר מלאכות שבת הוי משוס דבעינן מלאכת מחשבת אבל שאינו מתכוין כלל למלאכה לא משוס דבעינן מלאכת מחשבת מיפטר דהא בשאר מקומות נמי מיפטר אין מתכוין כגון גבי כלאים דמוכרי כסות מוכרין לדרכן ובלבד שלא יתכוין כו' (כלאים פ"ט מ"ה) ותנן נמי גזיר חופף ומפסקס כו' (גזיר דף מב.) הילכך מתכוה נמי אדי:

לעולם כמאן דאמר אין מתכוין אסור אפילו לר"ש דאמר מתכוין מותר דאי לא אמר הכי אמאי אסור לר"ש הא אמר מתכוין מותר אלא לעולם כר"ש ס"ל להך ליגנא דאמר דם מיפקד פקיד לפתח הוא צריך ולהך ליגנא דאמר חכורי מחכר לדם הוא צריך: [4]**מאי** לאו דאי לא בע"ל מצי בע"ל. דלמאי נקט עד מוצאי שבת אי לאו דאתא לאשמועינן דמני בעיל בשבת אע"ג דמשיר בתוליס דליכא למימר דנקט עד מו"ש לאשמועי' דבעינן לרופין דהא לא בעינן שיהו לרופין בדתניא בפרק בתרא דנדה (דף סד: ושם) מעשה ונתן לה ד' לילות מתוך י"ב חדש והכי פי' נותנין לה ד' לילות עד מו"ש שיבעול בכל לילה ויהיר מקלת בתולים עד מו"ש ואשמועינן דשרי להשיר בתולים בשבת ומשני לא לבר משבת ומוצאי שבת נקט לאשמועינן דבעינן לרופים והוה מני למיפרך מבריתא דפרק בתרא דנדה דמוכח דאפי' מפחרין אלא דפריך ליה מגופה דברייתא והא עד מוצאי שבת אדבעה לילות קתני וא"ת מעיקרא דמשני לבר משבת מה עלה בדעתו והא קתני בהדיא ד' לילות וי"ל דהוה ס"ד דהכי פירושו נותנין לה עד מוצאי שבת לבר משבת שהן בין הכל ד' לילות ואיהו פריך דמשמע דבעיל ד' לילות ומשני כשבעל וקמ"ל כמו שמפרש בתר הכי אע"ג דהוי פירלה דחוקה דהא אי חזיא תלינן בדם בתולין אפ"ה שרי:

מאי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com